

॥ हारिर्द्विजय श्या येन विज्ञावात्रा

॥ इमं ॥ पन सुमो राधे वा सुमो र

॥ २ ॥

ॐ

(2)

श्री गणेशाय नमः ॥ जय जय श्री हंस आत्माय रामा ॥ उपा
धी रहित पुर्ण ब्रह्मा ॥ मंगळ रूपामंगल धामा ॥ पुणकामा सर्व
शा ॥ १ ॥ अमंगळ हे माही काया ॥ मंगळ नाम तु से ये दुराया ॥
ते नाम मा से हृदई लीहनीया ॥ तु स्यामी या पवित्र करी ॥
॥ २ ॥ जैसा का गद खर गटा जाण ॥ या सन सी वतिसो वळे
ब्राह्मण ॥ या वरितु से नमक गळे खण ॥ मंगपुजे न हृदई
परित ॥ ३ ॥ तैसे हे अमंगळ गरीर ॥ शुक्ल शोणीत अपवी
त्र ॥ अस्ती मांस मळ मुत्रा यणची करुणी भरले से ॥ ४ ॥ जन
त जन्मी च्या पापे चोळीले ॥ काम क्रोध लोभ खर करले ॥ श्लेष्म
दुर्गंधीचे बोतले ॥ कीमीचे भरले सदने ॥ ५ ॥ केवळ अ
स्तिची मोळी ॥ सीराणे टापि टापि बांचली ॥ मांस स्ने

(3) पीली ॥ साव रिमाडनी तुचेचि ॥ ६ ॥ जो रज स्वकेचां बीटाळ ॥
सर्वमाजी जमंगळ ॥ सा विटाळाचे फळ ॥ वाटलेके वळ मळ
मुत्रि ॥ ७ ॥ जैसे हे जमंगळ पाहिजे रीतुझे नामली हि सी हृद
॥ मग याये वटे पवीरना ॥ नुझे भजणी ला विटा ॥ ८ ॥ ज्या
वरी मुद्रा करि राजेंद्र ॥ ते पथी नी वंद्ये होये पत्र ॥ नै सामाजे
हृदई तुंया दवेद्रा ॥ रा हाण ॥ करी कां ॥ ९ ॥ कागद आसुन
मोले हिना ॥ परि मुद्रा उमर ॥ दि तिजण ॥ नै सामाजे सुनदि
न ॥ करि पावन येदु विरा ॥ १० ॥ नुऊ माळे संगे नन ॥ कठिद्याली
नी भाग्यवंत ॥ किं सुमना संगे मोल चढत ॥ नै लास जैसे वीसेध
पै ॥ ११ ॥ राजा बैसी जे सांकासनी ॥ तो नमस्कारि जे थोर लास

नी॥ मा सितनुचक्रपाणी॥ करि पावण तै सीची॥ १२॥ ब्रह्मानंदा
येदु कुळ टिळका॥ मी तुझ्या पाईच्या पादुका॥ परिया वंद्य सकळ
का॥ चरण प्रसादे तुसी या॥ १३॥ जो सो जे दे रावा जो ध्यासंपत्ता॥
मथुरे समिप कमळो द्रवपीता॥ उपवनी राहिला तनुना॥ नंदगे
ळी या समवेत॥ १४॥ या वरि लाकु रचा लीला तेथुन॥ प्रवेश
लाहो राजभुवण॥ कंसराया सकारण नमन॥ वर्तमान सांगी तला
॥ १५॥ ह्मणे घेउण जाला जबा ज्जो बन॥ जो यादव कुळ मुगुटर
ला॥ जो कानर वीर पंच्या नन॥ वीर जन वंदितिया॥ १६॥ जो
त्रीभुवन वंद्य सर्वा सजायी॥ जो जे जे जित जे दुत वीर्य॥ पर

ते

(५)

मतेजंस्वीप्रतंस्तयतिोयेदुवीर्यआणीला॥१७॥तमारिकंदये
 च्याहंययजळि॥जेणेकाकीयारगडिळापायांतकी॥जेणे
 क्षणेंपुतनाशोखीली॥नेवनमाकीआणीला॥१८॥त्रणावर्त
 केरिअगबग॥प्रलंबधेनुकरधीलासवेग॥जोनिजभ
 कंहंदयारविंदभंग॥नेजीरगआणीला॥१९॥जोकमळ
 भकमळपत्राक्षपद्मोद्भवजाणीवीरपाक्ष॥ज्यासीध्यातिनेस
 र्वसाक्ष॥परमपुरुषआणीला॥२०॥आलाजोकुंणश्रीदहदच
 कलंकंसाचेंअंतःकरण॥बुघीचीतडाहंकारमंण॥हरल्लसप
 जाहाला॥२१॥कंसासीलागलेहस्त्रिपिसें॥पदार्थमात्रहरी

ना

हारि रूप दिसे ॥ आपले आंतरि हृदय भासे ॥ हा कळा वे हो फो
प डिळी ॥ २२ ॥ हर हं हू आसन वसन ॥ हर हं रूप दीसे भूषण ॥
भोंवते सेवक स्वजन ॥ दिसती भी हर हं रूप ते ॥ २३ ॥ स्नान करा
व या कंस ॥ प उदगीचे तांदळे सर्वे ॥ उदकी दीसे हृषीकेश ॥
जाले मान सहारि रूप ॥ २४ ॥ वाव या बैसला जंन ॥ तो आ
जान्ता त दीसे मन मोहन ॥ कंस हा कफो डिळी दारण ॥ मुष्टी व
कुण बोलत से ॥ २५ ॥ बहुत भोगी सी पुरुषार्थ ॥ सो सी येवढा मुष्टी
घात ॥ आवे हो भोजन पात्र फो डिता ॥ जे बं बिखरत चुहुं कडे ॥
॥ २६ ॥ रागे कंस फी रवी नयण ॥ हण पाक कस सि जीवें मारिण ॥

(5)
ॐ नमो माती मेळुण ह्दळं माझा प्राण येवो पाहासी ॥ २७ ॥
प्राशनां सभाणी लें उदक ॥ तो उदकी दिसे कमळा नायक ॥ कं
हो पात्र भिरकावी ले देखा ॥ हाक फोडून ते धरवा ॥ २८ ॥ हउ पिदेत विउ
या करणी ॥ कंस पाहे विडि उरु कुनि ॥ हंणे जात मेळवी लाच
कपाणी ॥ तुमचे मणी म्या करवा ॥ २९ ॥ पुटे दाविलें दर्पण ॥
जात बिबलाना रायण ॥ सा दिधला भीरका उण ॥ सेव
क ॥ जन हासति ॥ ३० ॥ मा भवते दैत्या च भ्रातृ ह्येण जवदे च हे दौव
दाश ॥ जाणी वेगं हास्य ॥ तो हास्य श्रीधर रूप दिसे ॥ ३१ ॥ हास्य
भीरका विले धाकें ॥ हंणे कोटे माझे पाटी राखे ॥ मुदिकचा

पुरादिकसखे ॥ कोटे गेले कळेना ॥ ३२ ॥ ॐ ना पुरा माजी प्रवे
 शला ॥ तो आनं तरुप स्त्रीयांचा मेळा ॥ हाक फोडून बाहेर आ
 ला ॥ धाबिरला पकतसे ॥ ३३ ॥ ॐ जा पजन कळनि कनीरा
 क ॥ अवधा व्यापीला चननीक ॥ पदार्थ मात्र सकळ दिस ति
 गोपाक स्वरुपें ॥ ३४ ॥ त्रे सैय सदैव शंकरुण ॥ कं सासला व
 गले हृदयें ध्याना ॥ ३५ ॥ ॐ सोडि केतु पंजी जग जीवण ॥ काय
 करिना जाहाला ॥ ३६ ॥ येक क्रम ही तेथें रजणी ॥ सर्वें चउग
 ॐ वला वासर मणी ॥ नीसने मसारिला तेक्षणी ॥ नदा
 दिक्तीं तेथे वा ॥ ३७ ॥ ह्मण्यो दृढ्या तली माळ गळी ॥ पदक
 पदक मुक्त हें रसक दिक्ती ॥ दिव्य रत्ने शक कति मुगदी

बाहुवशीभुशणे॥३७॥ वीरकंकणेमनैरी॥ दशांगेकिमुंरी
काचिदाठि॥ बकिरामासहितजगज्येरी॥ रथावरिजा
रुठला॥३८॥ मागेगौकियाचाभार॥ लागलावाद्याचाग
जर॥ मथुरेमाजीयादवेद्रा॥ नीजबळेसिप्रवेशला॥३९॥
तोरजकवश्वेशुणी॥ राजनरहांजातयेउणी॥ यास
हणेमोक्षदाणी॥ वस्त्रदेहिनामते॥४०॥ तोयाचाभूयज
वकिजाला॥ तदनुसारताबालीला॥ हणेवस्त्रंकायसी
रातुजला॥ गोरसचोगौकीया॥४१॥ तूनांमध्येगोवळसि॥
बळकटपणेसोबिद्येसी॥ तेयेथेनचलेमथुरेसि॥

(6A)

जीवे जासि माझ्या हाथें ॥ ४२ ॥ तुवां आन्याय बहुत केले ॥
 ण ठण कंस राये ॥ आनविले ॥ जै से जै कता गोपाळे ॥ नवल
 केले तेथेचि ॥ ४३ ॥ कवळ्या लुनि नीज वळें ॥ राजकाचें सी
 रखे दिलें ॥ जै से जै रविंद खुडिलें ॥ नखा ग्रीच नवली के ॥ ४४ ॥
 वस्त्रे घेउण सम कागो कीया वाठित छछं नाथ ॥ तो वाठे सि
 सी पी भेटत ॥ तंतुवां नाम तयाचें ॥ ४५ ॥ तेणे वस्त्रे आणुन
 ते वेळ ॥ भावे पुजी लेखन सावळा ॥ तो कुबी जा कंस दसी
 ते वेळ ॥ दिव्य चंदन भरुण कचोळ ॥ वाट सजाता देखे द
 न सावळा ॥ केवळ पुतळा मदनाचा ॥ ४६ ॥ ह्मणे ब्रह्मान
 नदा दिन दयाळ ॥ मर्या करि मज वरि ॥ ४७ ॥ तो कुबी जा

वीटपदिसेबापुडि॥ कुरुपसवंगीवाकुडि॥ परिसरिसरी
 तिणेगोडि॥ नीजभावेसीधरीलीसे॥ ४५॥ हेचिरामावतारि
 चिमथुरा॥ कैकैचिदासीदेहीरुदुनीरा॥ रामेआपिलीसान
 वेधरा॥ वक्रहोयसवंगी॥ ४६॥ मगतेलागलीरामचरणी
 हृणेरवरदेईचापणी॥ रामेहृणेषुठंकंससदनि॥ दासिहो
 सीकुरुपतुं॥ ५०॥ मीकंसवधार्थमथुरेसीयेईण॥ तेद्वानुज
 वाठेउधरिण॥ असोनीसहृणेलगजीवन॥ चंदनदेई
 आह्माते॥ ५१॥ तोतेकुचिजाभावाथे॥ चंदनलांबीजास
 हसो॥ आवलोकिताहारिमुखाने॥ सद्गदचीतेजाहाली॥ ५२॥

श्रीजांगीचर्चुनीयांचंदनाकेलेहरिससाद्यंगनमनः॥
 हृद्योदिसहस्रीधरुणलावीलाचरणहारिरा॥५३॥ जैसा
 परिसरगटवांलोहाते॥ वकाकसुवर्णहोयेवेथे॥ तैसीपावलि
 दिव्यहारिराते॥ जापांगपातेहारिच्या॥५४॥ कीउगवतावासर
 मणी॥ अंधःकारपळेसुल्लिखनी॥ कीछळांचंद्रउगवतातेकु
 मोदिनी॥ वीकासलिनितेजा॥५५॥ जैस्यांभाउर्वशीवीला
 सिनी॥ तैसीचकुबिजादिव्यपद्माणी॥ हरिमुखन्याहाकी
 नयनी॥ मंजुकवचनीबोलता॥५६॥ मीनकेदनमनमोह
 नमेधनामा॥ हिमनगज्यामातामनवीश्रामा॥ चालआ
 तामाश्रियानिंजधामा॥ पुर्णकामासर्वेशा॥५७॥ हरिहृणे
 कंसवधुनंमगमीपाहिंनतुझेसदनं॥ जैसेबोलतानंदनंदन॥

कुबी जा गेली नी जग्रहा ॥ ५५ ॥ तो फुल्लारि जौ ते वेळ सणे हरी कं
 ठी ध्यात ल्या माळा ॥ आवडी न मी न पद कमळा ॥ मिल्हिले जे सा प्रीतीने
 ॥ ५६ ॥ हरि पुसे लोका सवा ठे ॥ धनु यगि दाना को ठे ॥ तो जाधी वीळी कु
 मग ने ठे ॥ जा उकंस मदी विया ॥ ५७ ॥ गावत प्रवेहाला श्री पति ॥ गो
 पि मथुरे च्या श्रवणी ॥ जै कति सदा दहो न धावती ॥ ये दुपति पास
 वया ॥ ५८ ॥ की दे का जे बित हो सा नरी ॥ ते साच कवळ करि वेगी
 धावति सुंदरि ॥ पुतना पाहा वया ॥ ५९ ॥ ये किसान गत त ॥ केशर
 कल्लुरि मी श्रीत ॥ चोखणी सीरी व्यासीत ॥ ते सिच धावत गज गाम
 ना ॥ ६० ॥ ये की गो पी जो कांठित ॥ उर्ध्व गैला सुसळा सहित हाहा ॥ का
 मिनि जै कदा चि मात धावे वरित ते सिची ॥ ६१ ॥ ये दळी होती त

(४५)

म

सुंदर॥ काणी जै को बाला ये दु वी र॥ साहुन बाध्य चरचर॥ जाय
 श्रीवर पाहा वया॥ ६५॥ भुलनी लाहूँ वेधके॥ पायि द्यात ली
 कर्ण ताटके॥ चरणी चि भुवने सु रेखे॥ कर्णिय की व्यालित॥ ६६॥
 जानं वठ जो उ विवो लो रे॥ काणी बाध ले ये कसरे॥ कंठी बाध ली
 ने पु रे॥ वाळे पै जन सम स॥ ६७॥ मिस फुल चंद्र बिज वरा॥ गुठ
 गां बांधति सुंदर॥ यो न बाधा या पर कर॥ चरण गुं छि गो विति॥ ६८॥
 मोतिया चि दिव्य बौ जा कि॥ ने सत ये क वे लो कि॥ ना कि चे मोति चर
 ण के कि॥ यो छिया ज वळि बांधि ति॥ ६९॥ मेक का जळ सुखिं व्यालित॥
 कुकुं उळ यामा जी ले त॥ जो उ वे मुखा सिमां खी ता॥ हरि दाल वित॥ पा
 या सी॥ ७०॥ कपु र सुपारी द्योळि ली॥ ये की ने कर्ण मा जी द्यात ली॥ वेणी
 सवी डियात ला की॥ ये कि खो विति वरेणे॥ ७१॥ ये क ल धीं गी ले त

कंचुकि सुकहारबाधेमस्तकिनेसते वस्त्रहस्तकि धावेये किचे
 उणिंया ॥ ७२ ॥ वाककेठेउनसीक्यावरी कडियेचेनलिघागरि येक
 शडचक्राचेमाडियेवरि तेथुनरुलक्षिता ॥ ७३ ॥ येकिभक्तीच्याचौ
 वारां ॥ ७४ ॥ अहिल्यासुंदरा ॥ येकीसाधनाच्यामंदिरावरिचढेवेक
 कि ॥ ७५ ॥ येकध्यानाचेगवाभदरा सुवाटे लक्ष्मीतियेदुविर ॥ ये
 कलयेलाक्षाचेजाळांभरा सुतुनपाहेजगदात्मा ॥ ७६ ॥ क्षनयेक
 आयुशजाणुनजाउला निवेगेकविप्रेमाचिगोडिवरिचढतां
 नांतडि ॥ पाहेव्यावजीहारिता ॥ ७७ ॥ ठाईठाईगोपीचेभारा वर्षती
 तिसुमनाचेसंभारा येकीरत्नदीपयेउणसुंदरा वोवाळितीपुरा
 णपुरुषा ॥ ७८ ॥ मदनमनोहरमेद्वशामा देखतागोपीसीथोर
 संभ्रमायेकसंणतिकोटिकामा वोवाळावेयावरुणी ॥ ७९ ॥ येकीह

ॐ श्रीगुरुवरुण॥ स ये जावें वो कुन॥ ये की कामे विकृष्ट पुण हि रि
 वदन बोल किवां॥ आ सो धनु रगि मउ पा समीप॥ आलाचतुरास्या
 चा बाप॥ जो माया नियंता ची लख रूप॥ कर्म मोचक मोक्षदाता॥ ८०॥ लोकं
 शकुटि के केले बउ॥ लोह धनु रघटे वीले प्रचंड॥ जैसें पूर्वी त्रीव
 क को दंड सीता बल भो भ गोटे॥ ८१॥ तैसें ची गजास्य तांत मीत्रे॥
 जा कण बिठुन कंज नेत्रे॥ लोह धनु रघ मोडुन क्षण मात्रे॥ दोणी ह
 कले के लीपै॥ ८२॥ तेथे होत देस रक्षक॥ माहा उन्मत्त मद्य प्राशक॥
 परम दुर्मति पीसीत भक्षक॥ सहस्रेक ध्यां विले॥ ८३॥ राज जा शा
 मचे तांगो वळे॥ बळे लोह चाप मोडीले॥ हनौ नि अवचे चलो टले॥ राम
 ह्मष्ठां वरिपै॥ ८४॥ जैसें देखोनी राम वन माळी॥ को दंड खांडे हाती

(10)

हातिवेटली दोधेउठि ले प्रताप बळी ॥ कोन आक कित याते ॥ ८५ ॥ जे
सेठ्या जाचे उभे असती भार ॥ नीः हांक उठति दोधे व्याघ्र ॥ कीदेखो
णी वारण चक्र ॥ जैसे मगे दच पे टति ॥ ८६ ॥ पुर्वी नी राळो दूव कुंमर ॥
देखो निपि सिता हीता ॥ हा नाचे भार ॥ धांवले जैसे प्रक यर द्रुतै से
दोधे उठति ॥ ८७ ॥ राण भैरव रोवो राण ॥ दोधे चनुष्य खंडे दोधे उणः
पाडिले दैय समुळ से ॥ दुन ॥ गत याण सर्व जाले ॥ ८८ ॥ समाचार क
ळळकंसा श्याग मोडुन ॥ उठि दैसात ॥ पर दुन गेले मागु ते ॥
उपवना राहा वया ॥ ८९ ॥ कुउमंडु पविचं सीला ॥ रक्षकाचा संकार
केला ॥ राजक कौकी यामारि ॥ कळिकाळ न भितो ॥ ९० ॥ उपवणी
क्रमुनी रजणी ॥ सवेची उदया द्रीव रिजाला तरणी ॥ नीस

(10A)

२ श्रीदशममंथन ॥ किंमिन्नकुक्षुदणकीपुस्त
नमस्तस्मै ॥ ८३ ॥

नेमसारणीततक्षणी ॥ सीधजालेसर्वहि ॥ ८१ ॥ भोगेद्राणी
यादवेन्द्र ॥ रथिनैसलेजैसेशरीदिनकर ॥ मागेगौळीयाचेभार
हस्यबकेसबकदिसो ॥ ८२ ॥ जैसाबवत्रासुरावरीपुरहत ॥ युध्या
नीचैद्येवैश्रवणबंधुबधावया ॥ ८३ ॥ कीतारकासुरावरीकु
मार ॥ कीलंधकासुरावरिलपणनिय ॥ तेसाचयदुकुक
नापदिन ॥ कंसवधाचाछिला ॥ ८४ ॥ प्रतापतद्रदोद्येजणचा
लीलेराजविदिवरुण ॥ कंसासंपांगतिचिचारजाठणयेत
हमहंनुसेभेठी ॥ ८५ ॥ कंसहणेकुवल्पद्विपपाठवावा ॥ हस्यमा
गीचयेताकोठावासंदिमाजीरगुठावा ॥ माझानांगपदातकी ॥ ८६ ॥
ठाईठाईसाचेथवे ॥ बिदोबिदिठभेकरावे ॥ जाह्नीमुखिकचा

॥
गुरादिक आद्य वे। रंग मंडपी बैस तो ॥ ९७ ॥ कुवल्पा माहा हस्त थो
या हस्त सपाठ विलास मोय। सादित कोटी लाये वु विर। गौळि भारा
(११) समवेत ॥ ९८ ॥ कुवल्पा वरि बैस लाजे दैस। तेणे गजलोठी ला
जाक समाव। गौळि जाले भयाभीत। हणती हस्ती हा ना ठोपे ॥ ९९ ॥
ह्म ह्मणे गज आकर्षका ते। मूर्ख गज काठि जाणी क्या पंथे।
नो ह्मणे तुज गज पदा खाल ते। बालुनियां रंग डिन ॥ १०० ॥ गुरा
खिया कपठ बळे। वणी माहा दह मारीले। तैसे कुवल्पा या सीन
बळे ॥ जवळी जाले मंरण तुझे ॥ १०१ ॥ तुं वां पुतना हो खुन मारि
ली ॥ त्रना वर्त मारि लाजे तराळी ॥ गौवळी तुज ये स्खळि ॥ बळि
रामा सहित मारिण ॥ १०२ ॥ काळिया जाणी जगा सुखी ॥ रंडे मारण

जालसी थोरा प रि दुहा म ह सा चार ॥ ज न ली ला जी पा त ला ॥ ३ ॥
 व ग सु र प क्षी मा री ला ॥ कै शी या तो ज श्व ध रि ला ॥ औ से औ क तां सा व
 का ॥ जै सा क्षो भ ला प्र क य रु द्र ॥ ४ ॥ ह म ने म रु प का तुं आ णी ग ज ॥ म
 कु ण प्रा य दि स ति म ज ॥ जो तां च क्षी ण न ल ग ता तु ज ॥ म ह पु रि स
 धा जी ना ॥ ५ ॥ जं उ ज प्र भु पु टे न ली का ॥ तै सा दि स रि तुं की ठ का ॥
 किं म गें द्रा पु ठे ॥ ज वि दे खा ज ता प बा ले आ प ला ॥ ६ ॥ जा न वे दा सि
 बो ले प तं ग ॥ दु ज ग्रा सी या हा ने स व ग ॥ की श्रो त्री या पु ठे मां ग ॥ ज
 चार व णी ज प ला ॥ ७ ॥ वी ढा भ श्र क का ग आ गं प न ॥ रा ज हं सा स
 दा वि शा हा न प ण ॥ की नी र्ता सि का सो द र्य पु णी र ति व रा सी या वि
 ता ॥ ८ ॥ की मा हा उ र गा पु टे जां ण ॥ मु श क आ ठ व का रं ण ॥ की ल व
 ला

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com